Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 191. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 7-го ЖОВТНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 7, 1983 No. 191. VOL. XC.

УАКР ОФОРМЛЕНО У КРАЙОВУ РЕПРЕЗЕНТАЦІЮ УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ — „ПРОДОВЖУВАЧА СВІТЛИХ ТРАДИЦІЙ УККА З-ПЕРЕД XIII КОНҐРЕСУ"

Вашінгтон (О.К.). — В суботу, 1-го жовтня ц.р., у навечер'я великої Меморіяльної маніфестації, тут в столиці Америки відбулася в приміщеннях готелю Твин Бриджес Маріот, Крайова конференція Української Американської Координаційної Ради з участю делегатів тих організацій, які у протесті проти безправства речників Організацій Українського Визвольного Фронту у підготові та веденні XIII Конгресу Українців Америки в жовтні 1980 року оформилася в Комітет за Правопорядок в УККА й опісля, вже цього року, в Українську Американську Координаційну Раду.

Крайова Конференція минулої суботи одноцушно проголосила себе конституантою, визнала наради, які відбулися в Ню Йорку 15-го травня ц.р., та на яких дотогочасний Комітет за Правопорядок в УККА переформовано на УАКРаду, за Основуючі збори, схвалила текст зголошеного вже в уряді стейту Делавер акту інкорпорації і текст приготованого проєкту статуту Української Американської Координаційної Ради, як крайової репрезентації українців Америки та — за словами д-ра Івана Флиса при відкритті цієї Конференції — „продовжувача світлих традицій УККА з-перед XIII Конгресу".

Крайова конференція почалася в год. 1:15 після полудня спільною молитвою та привітальним словом голови УАКР д-ра І. Флиса в приявності 122 делегатів, які репрезентували 30 крайових організацій.

Прийнявши запропонований д-ром І. Флисом порядок нарад Конференція обрала президію в складі: д-р Дмитро Корбутяк — голова, проф. Михайло Воскобійник і Зенон Василькевич — заступники голови, ред. Ольга Кузьмович і Володимир Яців — секретарі та д-р Мирон Куропась — англомовний секретар.

Д-р Д. Корбутяк, приймаючи вибір та дякуючи за честь проводити цими важливими нарадами, звернув увагу, що ці наради відбуваються напередодні замітної Меморіяльної маніфестації для вшанування пам'яті українських жертв комуно-московського голодоморства України 50 років тому і для засуду організаторів того голокосту, та що вже тепер, день перед маніфестацією і на підставі повідомлень про підготову до неї, можна передбачити, що вона буде рівночасно і справжньою маніфестацією єдности всіх самостійницьких, національно-демократичних українських сил в Америці для оборони українського народу та для допомоги йому в його змаганнях до волі і державної незалежности. Це тим замітніше і вартісніше — говорив д-р Д. Корбутяк, — бо в українській громаді в останніх роках були намагання підпорядкувати її монопартійному проводові і всі дотеперішні зусилля, включно із закликом та зусиллями церковних чинників, були даремні.

Підготова та переведення Меморіяльного Тижня у Вашінгтоні, як теж чисельна приявність делегатів крайових організацій та представників зорганізованого життя на цих нарадах, є доказом, що український національно-демократичний сектор є сильний, творчий і продуктивний у корисній праці для цілого українського народу.

Після цього приявний на нарадах гість з Канади, сенатор Павло Юзик передав привіт та побажання успіху від українців Канади.

У дальшому порядку нарад, першим звітував діючий голова УАКРади д-р І. Флис. Він коротко представив перебіг подій та безуспішних переговорів із теперішніми речниками УККА від часу, як у результаті безправств під час підготови і переведення XIII Конгресу Українців Америки був створений з представників 27 крайових організацій Комітет за Правопорядок в УККА. Точніше звітував д-р І. Флис про розмови із президентом УККА д-ром Левом Добрянським, а далі про розмови Президії Комітету з Екзекутивою УККА, спершу за посередництвом мгра Івана Базарка, як голови СКВУ, а опісля на заклик Владик. Останні три засідання з представниками Екзекутиви УККА не довели до жадного договорення, бо з 12-ти точок, які Комітет за Правопорядок поставив за передумову до переговорів, Екзекутива УККА прийняла лише шість, усі порядку процедурального, а не погодилася на суттєву пропозицію щодо приявности на переговорах представників Церков. Тому, що після останніх розмов Комітет за Правопорядок не отримав вже жадної відповіді на це суттєве побажання, дальших розмов не було і, як повідомлено в пресі, в дні 15-го травня ц.р. відбулася ширша нарада представників організацій, що включилася у Комітет за Правопорядок в УККА, яка стала основуючими зборами Української Американської Координаційної Ради, що має на меті об'єднати всі ті українські демократичні організації, які не погоджуються з однопартійною гегемонією, що її встановлено тепер в УККА.

На закінчення свого звіту д-р І. Флис поінформував про переписку із Секретаріятом СКВУ у справі репрезентації на IV СКВУ та прочитав привіт для конференції, що наспів від єпископа Української Католицької Церкви, Владики Василя Лостена.

У доповненні до звіту д-ра І. Флиса звітували ще коротко про свою діяльність на пості голови у прийнятій ротаційній системі Комітету за Правопорядок в УККА Іван Олексин і д-р Богдан Шебунчак. Фінансовий звіт склав фінансовий референт Роман Данилюк, подаючи стан каси, членства і сальдо на день 1-го жовтня ц.р. Звіт секретаріяту подала ред. О. Кузьмо-

(Продовження на ст. 4)

ПЕРЕДОВИЙ КРИТИК „ВАШІНҐТОН ПОСТУ" ПИШЕ ПОХВАЛЬНО ПРО КОНЦЕРТ

Вашінгтон. — У понеділок, 3-го жовтня, газета „Вашінгтон Пост" принесла рецензію під назвою „Музика України" відомого музичного критика Джозефа МекЛіллена, яку подаємо тут у перекладі:

„Вставай, вставай, народе, з руїн вставай! Вставай з руїн і пожарищ" — гучно закликав могутній хор учора по полудні в Концертовій залі Кеннеді Центру. „З глибоких шахт, з в'язниць і галер в морях, вставай... вперед до волі!" — отужний сольоспів носив в собі мотив колючого дроту — хлопчина в тюремному ув'язненні-таборі, з великої туги за рідним домом, співає пересторогу: з'єднаймо свої руки разом, щоб світ не скували колючі дроти ...

Концерт, в якому брали участь Ферфекс Симфонічна оркестра, три хори і два вокалісти світової слави, був частиною однотижневих меморіяльних відзначувань потворного, але майже забутого акту геноциду півстоліття тому. В 1932-33 роках уряд Йосифа Сталіна цілковито сконфіскував весь урожай зернових культур в Україні, — на території дещо більшій від території Франції і такій, що відома в світі, як найкраща земля для вирощування пшениці, — в запляновану намаганні винищити опір населення совєтській владі. Понад сім мільйонів українців вмерло в штучно створеному голоді, згідно з резолюцією на цю тему, яку внесено раніше цього року в Палаті Репрезентантів.

Учора тисячі більш щасливих рідних і нащадків цих померлих прибули до Вашінгтону з усіх З'єдинених Стейтів Америки й Канади послухати промови коло пам'ятника Вашінгтонові, демонструвати коло совєтської амбасади і бути присутніми на Меморіяльному концерті в Кеннеді Центрі. Концерт зарепрезентував музику сімох українських композиторів, — майже всі ці речі виконувалися у Вашінгтоні вперше або й вперше взагалі в Америці, — і показав велике багатство культури, яку Сталін бажав стерти з лиця землі.

Найбільш вражаючо чудовою поміж багатьма творами було сольо, хори і оркестрові речі з опери „Тарас Бульба" Миколи Лисенка — сага козацького героїзму в раніші часи української боротьби на незалежність. Теж програма включала стародавні в'язанки псальмів і безсмертні народні пісні, перероблені модерними композиторами. Голос меццо-сопрано Ренати Бабак високо ширяв у славі над усім в українській музиці і в тематично відповідних вибірках з Верді. Бас Метрополітальної опери Андрій Добрянський дав виконання солідне як скеля, як і так само успішно письмалася симфонічна оркестра під диригентурою Вілліяма Гадсона.

Український хор з Вашінгтону співав добре, як добре співав і хор „Думка" з Ню Йорку, проте тут була ще більша розкіш у співі й грі Української Капели Бандуристів, ансамблю, який усією масою втік з Совєтської Росії наприкінці Другої світової війни, і їм пощастило вижити тут і зростати творчо в Новому Світі".

„Голос Америки" передавав усі імпрези Меморіяльного Тижня

Вашінгтон. - Як інформує директор українського відділу „Голосу Америки", впродовж цілого Меморіяльного Тижня у Вашінгтоні передавано інформації про всі події зв'язані із вшануванням пам'яті жертв Великого голоду в Україну.

Інформовано точно про щоденні стійки біля совєтської амбасади, про молитви молодих священиків та їхню сутичку із совєтськими „репортерами", про виставку голодових матеріялів влаштовану проф. д-ром Джеймсом І. Мейсом і виставку знищених архітектурних пам'яток Києва. Також інформовано вичерпно про пресову конференцію, що відбувалася у вівторок 27-го вересня ц.р. з участю проф. Роберта Конквеста, Лєва Копелєва і проф. Марти Богачевської-Хомяк і спеціяльну програму в Конгресі в четвер 29-го вересня ц.р.

Програму меморіяльного зібрання і походу в неділю, 2-го жовтня, передавано „Голосом Америки" безпосередньо в Україну, а цілу програму Меморіяльного концерту з Кеннеді Центру будуть пересилати в наступному тижні.

СФУЖО започатковує відзначення 100-річчя Українського Жіночого Руху

Торонто, Онт. — Напередодні IV Світового Конгресу Вільних Українців, Екзекутива Світової Федерації Українських Жіночих Організацій відбуде тут наради Управи в понеділок і вівторок, 28-го і 29-го листопада ц.р.

У нарадах візьмуть участь члени Екзекутиви, Управи, референтки і представниці складових організацій СФУЖО з різних країн.

Початок ділових нарад запланований на 9-ту год. рано, в понеділок, 28-го листопада.

В полудень, на пошану пам'яті жертв трагічного голоду в Україні в 1932-33 роках, запланованого і переведеного московсько-большевицьким окупантом, буде виголошена доповідь в часі голодного обіду.

Пополуднева програма призначена 100-річчю Українського Жіночого Руху, в рамках якої буде доповідь, висвітлення прозірок історичних постатей і діяльности організованого жіноцтва з коментарем та дискусійний панель молодих жінок на тему „Сучасність і візія майбутнього".

Увечорі, того ж дня, буде святкова вечеря, в програмі якої буде доповідь, монтаж і мистецький виступ.

У вівторок, 29-го листопада, продовжуватимуться ділові наради Управи.

ВИСТАВКА КАРТИН М. РАДИША

Ню Йорк, Н. Й. — В суботу, 8-го жовтня ц.р., о год. 5-ій вечора тут в Українському Інституті Америки, при 2 Схід 79-та вулиця (ріг 5-ої авеню), відбудеться відкриття ретроспективної мистецької виставки Мирослава Радиша. Виставка триватиме до 5-го листопада.

ПОВІДОМЛЕННЯ СХІДНЬОНІМЕЦЬКОГО лідера Еріха Гонекера про зняття зі західнього кордону автоматичних мін і стріляючих систем, сколихнуло західньонімецьким суспільством і породило надії навіть на скоре зняття берлінської стіни. Але скоро виявилося, що дійсно старі автоматичні стріляючі системи знімають, але заміняють їх новими вдосконаленими дещо дальше від кордону.

У СВІТІ

ОФІЦІЙНИЙ ПРЕДСТАВНИК Департаменту оборони Нестор Санчез заявив, що американці залишаться в Гондурасі навіть після того, як військові маневри закінчаться в березні наступного року. Він також сказав, що Адміністрація президента Регена вважає свою політику в Центральній Америці успішною, і що дальші спільні військові маневри американських і гондураських військових частин плянуються на майбутнє.

ВЕЛЕТЕНСЬКІ СУМИ грошей, які дістали країни Перської затоки за нафту на протязі останніх 10 років дуже багато змінили в цих країнах. Але нові багатства породили також цілий ряд нерозв'язаних проблем. Тепер, коли видобуток нафти зменшився, а разом з тим приплив долярів, одною з таких проблем є, чи країни Перської затоки ОПЕК використали, отримані за свою нафту більйони долярів, розумно. Цілий ряд проблем економічного і соціяльного порядку залишився нерозв'язаним, а більйони долярів потрачені. В Савдійській Арабії, наприклад, за останні 12 років витрачено 280 більйонів долярів на будівництво 29 летовищ і 18,000 миль автомобільних доріг.

ДВА ДРІБНІ ТОРГІВЦІ, один комуніст, другий соціяліст, зайняли свої місця офіційних виборних радників-капітанів-регентів у послідовності, яка триває щонайменше від 1244 року, в маленькій країні Сан Маріно, дожившого до наших днів цього італійського міста-держави, яке любить називати себе найстаршою у світі республікою. Комуніст 37-літній Ренцо Ренці і соціяліст 34-літній Джермано де Біяджі зайняли свої місця в суботу, які перед тим займали два лікарі. Ця традиція передачі службових місць триває вже понад 700 років і говорить про те, що Сан Маріно зберегло свій демократичний характер вибору уряду, не дозволяючи нікому керувати одноособово і довго. Зміна капітанів-регентів відбувається кожних 6 місяців.

ЛІВІ ПАРТИЗАНИ в Сальвадорі зайняли у вівторок, 4-го жовтня, важливе місто у східній провінції Усулютан і проголосили вперше утворення уряду в ще одній провінції. У північній провінції Чалятенанго сили народного визвольного фронту повідомили також про утворення провінційного уряду. „Це вперше п'ять сальвадорських партизанських груп проголошують створення урядів на зайнятих партизанами територіях. Марксистська група Народні сили визволення, найрадикальніше крило Народного визвольного фронту ім. Фарабундо, зробила своє повідомлення з радіостанції ім. Фарабундо Марті. Радіопередача говорила, що хунта була вибрана „народними зборами", проведеними 24-го і 25-го вересня на контрольованій партизанами частині провінції Усулютан.

ПЕРШИЙ СОВЄТСЬКИЙ літак, який приземлився в Британії після закінчення урядової двотижневої заборони приземлення літаків Аерофлоту в Британії був бойкотований наземною службою летовища Гітров, і після семи годин перебування на летовищі, ігноруючи правила безпеки, без пасажирів і пального піднявся у повітря і відлетів. Потім речники Аерофлоту повідомили, що літак, маючи тригодинний запас пального, долетів до Парижу на поворотній дорозі до Москви. Службовці багажного відділу і наземна технічна обслуга літаків відмовилися обслуговувати совєтський літак на знак протесту проти зістрілення совєтським військовим винищувачем південнокорейського пасажирського літака і загибелі 269 осіб на ньому 1-го вересня цього року.

В АМЕРИЦІ

ЗАСТУПНИК ПРЕСОВОГО секретаря Білого Дому Леррі Спікс заявив кореспондентам, що резолюція Конгресу, яка закликає до резиґнації секретаря Департаменту внутрішніх справ Джеймса Ватта, не матиме жадного впливу на президента Роналда Регена, бо справа Ватта, якщо йдеться про Білий Дім, закінчилась і Уряд не займатиме більше до цієї справи становища. Даглес Болдвін, речник згаданого Департаменту, підкреслив, що нічого не вказує на те, що Ватт зрезигнує зі свого становища добровільно.

ПРЕЗИДЕНТ КОСТА РІКИ Люїс Альберто Монге, виступаючи на конвенції найбільшої профспілки, Американської Федерації праці, Конгресу індустріяльних організацій (АФЛ-КІО), заявив, що народи Латинської Америки прагнуть свободи і демократії, бо вони вже змучені жити під диктаторськими режимами правих чи комуністів. Президента А. Монге представив присутнім сам президент профспілки Лейн Кирклeнд. Гість підкреслив, що закордонні режими, переважно комуністичні, а головно Совєтський Союз, систематично обвинувачують Уряд З'єднаних Стейтів Америки, що він підтримує військово-олігархічний деспотизм в Латинській Америці.

З ТУСОНУ, АРІЗОНА, інформують, що під час виливів і дощевих бур, які тривають у цьому стейті вже майже два тижні, загинуло ще додаткових три особи, отже разом 14 осіб, а загальні шкоди спричинені водою обраховують на понад 200 мільйонів долярів. Метеорологи не передбачають поліпшення погоди, а навпаки кажуть, що треба сподіватися дальших дощів, які навістять Арізону з притихлого вже на Пацифіку гурагану.

УРЯД З'ЄДНАНИХ СТЕЙТІВ Америки офіційно перестеріг Нікарагуа перед будь-якою військовою агресією, зокрема на Коста Ріку чи Гондурас. Така агресія буде розцінюватись, як порушення договору підписаного в Ріо де Жанейро, побудованого на принципі, що агресія проти одної американської держави, являється агресією на всіх і всі мають право виступити проти агресора мілітарно. Військові частини Нікарагуа дуже часто переступають кордони Коста Ріки у погоні за повстанцями і тому уряд Коста Ріки вніс скаргу до Організації Американських Держав.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ суд в Дистрикті Колюмбія вирішив, що службовці Сі-Ай-Ей мають право цензурувати книжки-спогади і журнальні статті написані колишніми агентами цієї розвідчої служби, щоб таким чином зберегти ті речі, які ще сьогодні являються недоступними для широкого кола осіб. Апеляційний суд тим самим відкинув відклик Ралфа МекҐеґі, колишнього службовця Сі-Ай-Ей, який скаржився на свого довголітнього хлібодавця за цензуру його статтей у багатьох журналах, на яких він задумував розбагатіти, розкриваючи працю Сі-Ай-Ей в минулому.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН підписав законопроєкт про встановлення радіостанції Марті для Куби і країн Латинської Америки. Радіо Марті, назване іменем кубинського патріота Хозе Марті, передаватиме еспанською мовою новинки, коментарі, музику, як також урядову оцінку Вашінгтону про економіку, політику і ситуацію на Кубі під комуністичним режимом Фіделя Кастра і його совєтських протекторів. Взірцем для цих радіопередач будуть передачі „Вільної Европи" і „Радіо Свобода".

ПРЕЗИДЕНТ РЕҐЕН ВИСУНУВ НОВІ ПРОПОЗИЦІЇ

Вашінгтон. — Президент Роналд Реген виступив у телебаченні з Білого Дому у вівторок, 4-го жовтня, і повідомив про свої нові пропозиції відносно зменшення стратегічного озброєння, які він передав головному американському представникові на переговорах Едвардові Ровні.

Закликаючи Совєтський Союз до більшої гнучкості, президент Реген заявив, що нові пропозиції, які будуть подані в Женеві на переговорах, що відновились в четвер, можуть зробити пролом щодо зменшення кількости американських і совєтських стратегічних ядерних ракет.

Основне в пропозиції полягає в тому, що розміщення нових ядерних боєголовок обидвома сторонами повинно супроводжуватися знищенням переважаючого числа старих боєголовок. Уряд ЗСА продовжуватиме наполягати на загальному зменшенні балістичних ракет з обидвох сторін з 7,000 до 5,000.

Відносно ракет на підводних човнах і наземних пересувних системах Президент запропонував знищити щонайменше три старі боєголовки на місце розміщених двох нових. Уряд ЗСА дає перевагу малим ракетам тому, що їх вважають менше уразливими на „перший удар".

Президент Реген вперше виразно запропонував погодитися на менше число ядерних боєголовок на американських бомбардувальних та вистрілюваних з повітря крилатих ракет, якщо Совєтський Союз розбере деякі свої могутні наземні ядерні ракети.

„Будемо торгуватися", — сказав Президент. „ЗСА готові проводити ці торги так довго, поки вони не доведуть до стабільної рівноваги сил".

Президент використав нагоду, щоб захистити свої попередні пропозиції та показати, що Москва в минулому „ставила перешкоди". Він також сказав, що його найновіші пропозиції схвалені демократами і республіканцями в Конгресі.

ПОМЕР КАРДИНАЛ Т. КУК

Ню Йорк, Н. Й. — В четвер, вранці, 6-го жовтня 1983 року, радіостанції передали інформацію, що духовний лідер, голова нюйоркської архидієцезії і військовий декан на протязі багатьох років кардинал Теренс Кук помер після боротьби з левкемією. Кардинал Кук помер на 63 році життя.

Директор комунікації нюйоркської архидієцезії о. Пітер Финн заявив кореспондентам, що кардинал Т. Кук в останніх трьох днях свого життя був дуже ослаблений, мав труднощі в говоренні, слабо реагував на голос інших. У середу вечером, 5-го жовтня о. Финн вже передбачував смерть кардинала...

Ще в середу Папа Іван Павло II в сослуженні кількох кардиналів відправив в соборі св. Петра в Римі Службу Божу за здоров'я кардинала Кука, а в катедрі св. Патрика на 5-ій авеню в Ню Йорку, яка була центром архидієцезії, Богослужби правились на протязі останніх двох тижнів кожного дня з великою участю вірних і шанувальників Покійного.

Керівництво архидієцезії покищо не опублікувало інформацій про похоронні відправи, які треба сподіватися відбудуться при великій кількості духовників сестер-монахинь і вірних.

Заборгована Арґентина приготовляється до виборів

Буенос Айрес, Аргентина. — Загальний крайовий страйк припинив у вівторок 4-го жовтня працю на промислових підприємствах, установах і громадському транспорті в усій Аргентині.

Припинення праці на 24 години на заклик двох перонїстських проспілкових робітничих федерацій на знак протесту проти низьких заробітків і високої інфляції внесло новий могутній елемент у нестійке положення Аргентини, яка знаходиться чотири тижні перед загальними виборами. Ці вибори повинні передати керівництво країною в руки цивільної влади. Аргентина, крім внутрішніх клопотів, має ще й клопіт з величезним боргом у сумі 40 більйонів долярів чужоземним банкам.

Консервативна газета „Ля Насіон", яка звичайно є вірною урядові у справах внутрішньої та зовнішньої політики, заявила на своїй першій сторінці, що військова хунта розглядає заміщення президента Рейнальдо Біньоне, щоб заповнити, як стверджує газета, вакуум влади.

Командуючий військовою фльотою Аргентини адмірал Рубен Франко заявив у понеділок, що уряд буде переданий в руки цивільних діячів, не зважаючи на „багато перешкод". Вибори призначені на 30-го жовтня, а військові обіцяли передати владу в січні наступного року після майже восьмох років перебування при владі.

Президент Біньоне у своєму 45-хвилинному зверненні до народу закликав до „цивільної відваги" перед, як він висловився, важкими часами в економіці, які перевищують можливості уряду подолати їх. Він заявив, що уряд зобов'язаний повернути чужоземні борги, додаючи: „Ми погоджуємося передати країну в таких умовах, щоб уможливити новому урядові виконувати свої обов'язки в умовах міцної демократії."

Розслідування боргів затримало все чужоземне фінансування щонайменше на 10 днів і привело до арешту в понеділок президента центрального банку Аргентини.

У наступному числі Українського Тижневика:

In The Weekly, October 9:

- Complete coverage of the October 2 Great Famine memorial events — rally, march, demonstration, concert — in D.C., with photo centerfold.
- Ukrainian priests arrested in front of Soviet Embassy.
- Wreath-laying at Shevchenko monument.
- Ukrainian American Coordinating Council holds conference.
- Kozaks and the liberation of Vienna.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Трагедія фанатизму у XX столітті

Просто трудно уявити, що під кінець XX століття все ще існує в різних країнах такий племінний і релігійний фанатизм, який доводить до затяжної братовбивчої війни із руїною для спільної батьківщини. Таке діється в Ірляндії, де все ж є деяке виправдання, що католицькі екстремісти зі самостійної південної Ірляндської республіки борються не тільки проти своїх кровних земляків-протестантів, але й проти англійського панування над північною частиною Ірляндії. Але нема логічного виправдання для громадянської війни в Ливані. Це маленька країна, територією менша за стейт Коннектикат, де всі мешканці є арабами і говорять тією самою мовою (еліта вживає мови французької, — це залишок французької адміністрації аж до 1946 р.). Але за віровизнанням ділиться тамошнє кругло тримільйонове населення на християн і мусулман. І між тими двома групами населення від 1975 року з перервами триває громадянська війна.

У 1976 році з дозволом від тамошнього уряду вмаршували туди 15,000 сирійських вояків, щоб помогти закінчити громадянську війну. Швидко виявилося, що Сирія використовує Ливан так само, як Палестинська Визвольна Організація (ПВО) для власної політики: вона сприяла активно терористичним випадам бійців з ПВО проти Ізраїля та підтримувала мусулманських ливанців проти християнських.

За президентури Д. Д. Айзенгавера вислано туди американське військо, яке – без ужитку зброї — стало дійсно стабілізуючим чинником і припинило тамошню внутрішню гризню. Але вона знову вибухла у зв'язку з ізраїльсько-арабською ворожнечею та у зв'язку з тим, що Ливан, не маючи власної сильної армії і роздертий братовбивчою війною, став пригожою базою для усіх, що бажають собі заколоту на Близькому Сході, а не миру і спокою. Очевидно, що за всією цією колотнечею стояв і стоїть Совєтський Союз.

Москва постачає зброю однаково Палестинській Визвольній Організації, найбільшому ворогові Ізраїля, як і Сирії, одній із радикальних арабських країн, зорієнтованих на СССР, коли Ливан був завжди зорієнтований на Захід.

У червні минулого року Ізраїль вмаршував до Ливану, щоб зліквідувати тамошню головну кварτиру Палестинської Визвольної Організації. Ізраїльське військо зайняло столицю Бейрут. Це створило трагічну ситуацію, що у суверенній державі Ливану бушували й воювали три збройні сили: Ізраїля, Сирії і палестинців, що мали власну „приватну" армію, вишколену й озброєну Москвою. Завдяки енерґійній американській дипломатичній акції дійшло до порозуміння між Ізраїлем і урядом Ливану й Ізраїль відкликав свої війська до прикордонної південної частини Ливану. На території решти Ливану продовжувалася громадянська війна. Туди за взаємним порозумінням ЗСА, Франція й Італія вислали невеличкі контиґенти свого війська з ціллю завести там мир. Ці міжнародні вояки стали швидко предметом також збройних атак збоку мусулманських ливанців та сирійців. З-посеред 1,600 американських морських піхотинців згинули чотири вояки, але президент Реґен оперся вимозі лібералів і всіх, які панічно бояться „другого" В'єтнаму, не відкликав американських вояків і Конґрес врешті погодився на їхнє перебування там ще 18 місяців. Для підсилення своїх військових формацій у Ливані Америка вислала під самі береги Ливану військові кораблі включно з літаконосцем, а французькі літаки взяли активну участь у бомбардуванні ворожих мусулманських позицій. Франція загрозила просто війною проти мусулманських ливанців і сирійців, якщо вони надалі підтримуватимуть ґромадянську війну в Ливані, а присутність могутнього американського морського з'єднання біля берегів Ливану прохолодила також тамошні гарячі голови. Американська дипломатія діє разом із савдійсько-арабською.

У висліді цієї спільної акції 25-го вересня проголошено там перемир'я. Воно не перше — було вже кілька таких перерв і кожна з них кінчалася відновленням воєнних дій. Тому тамошні міжнародні вояки прийняли з полегшою факт теперішнього перемир'я, але й використовують його для закріплення своїх оборонних позицій. Президент Реґен і державний секретар Шулц назвали це нове перемир'я „першим кроком" до замирення. Метою західніх держав, заінтересованих у мирі на Близькому Сході, є виведення з Ливану всіх чужинецьких військ — сирійських, ізраїльських і палестинських та відбудова авторитету ливанського уряду і ливанської армії.

Зріст поваги ЗСА у світі поруч із зростом протисовєтських настроїв може причинитися до успіху американських і савдійсько-арабських заходів таки закінчити цю безглузду криваву братовбивчу війну у Ливані. Тамошнє населення обезкровлене, нема родини, яка не пережила б трагедії загину когось з її членів. Водночас — ливанське суспільство було розмірно заможне. На несповна 3 мільйони населення — було там близько 300,000 пасажирських авт і 27,000 автобусів. Їх велика частина згоріла у терористичних актах. Трагедія фанатизму повинна би закінчитися — у Ливані і всюди інде.

Данте Фассел

МАДРИД І ПРОДОВЖЕННЯ ГЕЛЬСІНКСЬКОГО ПРОЦЕСУ

(Переклад цієї статті конгресмена Данте Фассела, голови Гельсінкської Комісії зробив Орест Дейчаківський — Ред).

II.

Цей документ включає цілий ряд уточнень до різних загальникових постанов Гельсінкського Заключного Акту. Вони відносяться до: права робітників на організації, релігійних і людських прав; прав тих, що слідкують за виконанням Гельсінкських договорів; людських зв'язків і з'єднання родин; доступу до дипломатичних і консулярних місій; свободи інформації; прав журналістів і заходів проти тероризму. Цей документ забезпечує також скликання конференції про безпеку і засоби на посилення довір'я. Ця будуча конференція, яка була вислідом французької пропозиції, що її підтримали країни НАТО, має на меті дискусію над методами, як запобігти мілітарним нападам. Вона корисна для Заходу в тому, що зона для посилення довір'я включає цілу европейську частину СССР аж по Урал. Поширення цієї зони є значним прогресом у порівнянні до попередніх дотичних постанов Заключного Акту.

Крім того, згідно зі Заключним документом, відбудеться ряд спеціялізованих конференцій, що мають на меті поглиблення Гельсінкського процесу: 7-го травня 1985 року почнеться 6-тижнева конференція експертів про права людини в Отаві, в Канаді; 16-го квітня 1986 року конференція експертів про людські зв'язки і з'єднання родин у Берні, Швайцарія. Назначені теж конференції експертів про мирне полагодження суперечок у Гельсінках, з якою буде пов'язане відзначення 10-річчя Гельсінкських договорів в 1985 році, як теж форум про культурні справи в Будапешті і семінар про середземноморську співпрацю у Венеції. Наступна конференція про безпеку і співпрацю в Европі відбудеться у Відні, починаючи з 4-им листопадом 1986 року.

Хоча правдою є, що Заключний документ не включає таких твердих формулювань про права людини, яких хотів Захід та невтральні країни, але треба мати на увазі, що кожне слово Заключного документу мусять апробувати ці всі 35 держав, що підписали Гельсінкський Акт.

Не зважаючи на важливі хоча вправді обмежені досягнення у Мадриді, остаточна мета гельсінкського процесу не буде осягнена, як довго СССР і сателітні партнери будуть явно порушувати постанови, які вони підписали. На жаль, Мадридська конференція не дала якихось достовірних знаків, що СССР наміряє виконувати свої зобов'язання. Немає також жадних переконуючих познак, що репресії в СССР не поглиблюються, або що вони пляниють звільнення політичних в'язнів.

І хоча ніхто не сподіється, щоб Мадридська конференція якось значуче змінила репресивний характер совєтської системи, то все таки є крихта надії, що евентуально в будуччині вона буде мати якийсь позитивний ефект. Принаймні є надія, що совєтський уряд виконає певні жести доброї волі, що їх буцім то вони обіцяли.

Одначе значення Мадридської конференції є в тому, що вона продовжує процес, остаточною метою якого є досягнення правдивої безпеки і співпраці в Европі і визнає, що пошана до прав людини є основним складником до осягнення цієї мети. Заключний Мадридський документ визначає стандарти міжнародної поведінки і забезпечує механізм для докладної контролі цієї поведінки державами, що його підписали. Більш конкретно, він дає Заходові шансу звернути критичну увагу на поведінку СССР і східньоевропейських держав. І хоча немає легального механізму, який змушував би членів притримуватися постанов Гельсінкського Акту чи Мадридського Заключного документу, то все таки є багато інтернаціональних форумів, де можна робити натиск на країни, що порушують їхні Гельсінкські зобов'язання. Не слід недооцінювати значення цих форумів, де можна представити застереження Заходу і вимоги на урядовому рівні.

Д-р Василь Глазков

„Листи з ГУЛаґу"

На початку вересня в Ню Йорку вийшла англійською мовою книга Оксани Драй-Хмари Ашер під назвою „Листи з ГУЛаґу" у видавництві Роберта Спеллера. Книга „Листи з ГУЛаґу" складається із чотирьох частин. Перша частина знайомить читача з Михайлом Драй-Хмарою — видатним науковцем-славістом, літературним критиком, членом Української Академії Наук. У другій частині дружина Драй-Хмари, Ніна оповідає про своє тяжке життя після арешту чоловіка, про вічний страх за його життя і турботу за малу доньку, про труднощі з квартирою та про насильне вислання з Києва до маленького містечка Белембея в Башкірії.

Найважливішою частиною книги є частина третя. Тут зібрано сорок дев'ять листів Михайла Драй-Хмари до його дружини й доньки, що їх він писав із різних концентраційних таборів Колими, у далекому Сибіру. Листи були писані протягом трьох років страхітливого терору Єжова 1936-1938 років, коли кінчалося десятиліття, в якому загинула майже вся еліта української та козацької нації (початок був під кінець 20-их років, на переломі до 30-их). Це є документи, які хоч і пройшли цензуру, все ж потрапили до рук дружини Драй-Хмари, яка змогла їх зберегти. Із цих трагічних листів встає постать мислителя й поета, людини, яка страждала в страхітливих умовах, але не втратила людської подоби й любови до свого народу. В одному листі з 1938 року, датованого другим червнем, Драй-Хмара старається пояснити, чому був такий великий інтервал між його двома останніми листами, коли протягом півтора місяця він не міг ані написати листа, ані навіть послати телеграми.

Михайло Драй-Хмара потрапив в етап політичних в'язнів, які були призначені до фізичного знищення. У цьому листі він змальовує жахливі побутові умови, в яких йому довелося перебувати.

„...Що вам написати про цей відтинок мого життя?... Я весь час страждав безсонням — не спав три тижні, бо не мав ні місця, ні ліжка в неопаленому наметі. На дворі стояв більше тридцяти-ступневий мороз, і вітер часто стрясав полотняний дірявий дах, обдаючи своїм холодним подихом тих, що спали, розмістившись на підлозі..." Помираючи з голоду, Михайло Драй-Хмара згадував у своїй уяві смачні страви, що він їх споживав колись удома. Зневірений у всьому і фізично знищений, Драй-Хмара писав своїй улюбленій дитині: „...Учись, будь вимоглива до себе, бо ти сирота. Твоя доля в твоїх руках!..."

Четверта частина книги присвячена поезії Драй-Хмари. Оригінальний поет і лінгвіст, він збагатив українську літературну мову забутими словами з українського фолкльору, й, відшліфовуючи цю мову, підніс її до ще вищого рівня, що, між іншим, стверджує й така солідна книга, як „Антологія новітньої української літератури", видана польською мовою у Варшаві в 1979 році. У своїй поезії „Поворот" Михайло Драй-Хмара писав:

...Я умру,
А те, у що я вірю,
Залишиться
І житиме без мене —
Напевно житиме!

Помер Михайло Драй-Хмара страшною смертю, без рідних, без друзів у холоді і голоді, в жахливій Колимі. Але його віра в краще майбутнє України живе в його чарівній поезії...

Про страхітливі роки так званої „Єжовщини" маємо не багато документальної літератури. Книга „Листи з ГУЛаґу" вирізняється зокрема ще й тим що всі листи Михайла Драй-Хмари пройшли цензуру табірного начальства й на них стоять цензурні печатки та підписи цензорів. Ці листи є незаперечним документом жахливого Сибірського концентраційного табору в системі таборів Колими.

Треба зазначити, що англомовний квартальник „Схід Европи", що виходить у Ню Йорку, опублікував у числі за вересень цього року кілька „Листів з ГУЛаґу" із книги Оксани Драй-Хмари Ашер. Донька Михайла Драй-Хмари Оксана Ашер написала вже кілька творів про свого замордованого батька українською мовою та книжку французькою мовою „Новітня українська література". Оксана Ашер народилася в Україні. Після Другої світової війни еміґрувала до ЗСА. В 1957 році стала натуралізованою громадянкою З'єднаних Стейтів Америки. Вона студіювала на слов'янському факультеті Колюмбійського університету, отримавши диплом. У 1967 році вона осягнула ступінь доктора слов'янських літератур у Сорбонському університеті в Парижі, після чого д-р О. Ашер навчала в Корнелл університеті, потім у Лонг Айленд університеті та у Політехнічному Інституті в Ню Йорку. Вона одружена з Пітером Ашером і має двох синів.

Книжку, в ціні 15 дол. можна замовляти у : The Scribner Bookstore, 597 Fifth Ave., New York, N. Y.

Іван Боднарук

УПА І СВЯТА ПОКРОВА

Наше козацтво вибрало собі Матір Божу на свою Покровительку і з того часу Свята Покрова стала святом козацького війська. Тому і в час Другої світової війни, в час боїв Української Повстанської Армії, Українська Головна Визвольна Рада проголосила Пречисту Діву Марію Покровителькою української зброї і Їй присвячено день 14-го жовтня. Осінню 1947 року з нагоди п'ятиріччя постання УПА, нав'язуючи до стародавнього свята козацьких військ і роковин виникнення першої української повстанської протинімецької групи „Остапа" на Поліссі, постановою Генерального Секретаріяту УГВР і наказом Головного Командира, ген. Тараса Чупринки, назначено день Св. Покрови загальнообов'язуючим святом УПА.

Чому ж святкуємо це свято й ми на чужині? Святкуємо його тому, що ми як частина одного національного організму є морально зобов'язані до солідарности з рідним краєм, ми обов'язані жити його смутками й радощами, його турботами й поривами. Святкуючи свято УПА, ми тут, на чужині, підкреслюємо нашу єдність з батьківщиною і виявляємо скромну, бодай моральну, підтримку нашій рідній країні, зазначуємо, що ми оцінюємо велетенську жертву, яку склала наша УПА у визволенні українського народу. Ми тут мусимо втримувати зв'язок з нашими традиціями, бо інакше розпливемося у чужому морі. Сьогоднішнє свято Покрови хай нам пригадає, що поза нашими турботами будня повинна в нас ще бути турбота і обов'язки супроти батьківщини.

„Ой біда, біда тій чайці небозі, що вивела діток дрібних при битій дорозі". В цій чудовій пісні відобразив народ свою тисячолітню долю, свою трагедію і водночас своє післанництво, яке на нього вклала історія. Та чайка небога, про яку співає пісня, це наша дорога батьківщина Україна, ті дрібні чаєнята, це український народ у минулому й сучасному, а та бита дорога, при якій чайка вивела діток, це наша рідна земля, багата й чудова, але водночас нещасна, бо від віків була вона і є наражена на вічні напади інших народів, бо на ній завжди змагалися два світи — світ духу і світ матерії, варварська Азія і культурна Европа.

Боже Провидіння поставило нас на грані двох світів і вклало на наші плечі важкий обов'язок боронити західню цивілізацію перед ордами Азії і степу. І той обов'язок виконували ми чесно й жертвенно на протязі нашої тисячолітньої історії. Наша княжа держава своїми грудьми цілі століття обороняла християнство й культуру Европи перед кочовиками. Об груди наших княжих дружинників розбивала собі голову навала Азії і степу, яка несла загибель християнській цивілізації. І коли західня Европа організувалася за нашими плечима і зростала в силу, ми свої сили мусіли виснажувати на боротьбу з дикими ордами. Аж знесилені в боях, ми впали, впала княжа держава. Впала наша княжа держава, але своєю смертю врятувала Европу перед заливом полчищ Батия.

А коли на зміну нашій княжій державі прийшла українська козацька держава, вона теж із честю виконує те післанництво, яке українському народові призначене Богом та історією. Наші козаки кривавилися у безупинних боях з турками й татарами, обороняючи перед ними не тільки віру й отчизну, але й культуру та цивілізацію християнської Европи. Українські міста й оселі ставали жертвою частих пожеж, наш край вкривався руїною, ми кидали все на жертовник боротьби з з бусурманом і азіятом. А наші сусіди, користаючи з того, що українці творять живу греблю між ними й варварським Сходом, нашим коштом розбудовували своє життя.

Те наше післанництво — боронити християнство, світ духу й культуру Европи, продовжувала й наша УПА, виконує його наш народ і до сьогодні.

Ролю колишніх половців, печенігів, татарів, турків перебрала безбожницька, варварська Москва. І ось уже понад 64 роки наш народ, єдиний у світі, веде ту боротьбу з найлютішим ворогом людства. А коли прийшла Друга світова війна, в 1943 році, створилася на наших землях славна УПА, яка на глум цілому світові вела криваву боротьбу на два фронти: проти большевицьких московських варварів і західніх німецьких наїзників. А коли прийшов 1945 рік і майже ввесь західній світ скорився перед своїм союзником із Сходу, наша УПА продовжувала далі боротися. Без ніякої сторонньої допомоги, стиснена звідусіль ворогами, здана на власні сили, наша славна Українська Повстанська Армія вела одчайдушну боротьбу за вселюдські ідеали волі, правди і справедливости проти загарбництва, насильства, гніту й поневолення. Коли сильні цього світу в Ялті і Потсдамі мінялися кайданами, торгували правдою і продавали в ярмо народи й людей хрищених, коли засідали за спільним столом з найбільшим злочинцем в історії, руки якого спливали кров'ю десятків мільйонів невинних жертв, наші хлопці й дівчата, діти і старці кривавилися в боях і складали гекатомби кривавих жертв. Нема в рідному краю ні однієї української сім'ї, яка не принесла б жертв в ім'я цієї боротьби. Це була тотальна боротьба, бо вів її увесь наш нарід. Такої армії і такої геройської боротьби не бачив ще світ і не знає історія.

Наш нарід, що перший розпочав боротьбу з московськими большевиками, який уже 64 роки тому зрозумів те, що тепер щойно починають розуміти народи Европи й Америки, вів осамітнений далі боротьбу. І якщо західній світ не опам'ятається, жде його знищення, з якого він уже не піднесеться. Холодний розум каже, що правда мусить прийти на землю, що світ духа мусить вкінці перемогти. А наш народ мусить у новому світі зайняти почесне місце, на яке собі заслужив своєю тисячолітньою боротьбою з ворогами християнства, культури й цивілізації. Впаде большевизм, а на його руїнах виросте сильна держава українського народу, як того народу, що в боротьбі з большевиками приніс найбільші жертви.

ЗАХІДНІ ДИПЛОМАТИ повідомили минулого тижня про розгром афганськими повстанцями совєтсько-афганської військової бази поблизу кордону з Пакістаном ,але не подали подробиць цієї перемоги повстанців. Три західні кореспонденти підтвердили у вівторок, 4-го жовтня, як очевидці, захоплення бази і переходу 200 урядових солдатів на сторону повстанців.

Юліян Мовчан

АНТИСЕМІТИЗМ І УКРАЇНСЬКО-ЖИДІВСЬКІ ВІДНОСИНИ

(З нагоди українсько-жидівської конференції)

III.

Здобуття особистої кар'єри дорогою ціною

І знову таки нічим іншим, як передусім втратою почуття міри, можна пояснити типове для певної частини жидів здобуття особистої кар'єри ціною, незалежно від того, якою високою вона б не була. Аби було більш зрозуміло, що я тут маю на увазі, подам такий приклад. Двом групам альпіністів запропоновано протягом певного відрізку часу досягти вершка високої гори. Одночасно при тому попереджено, що та група, яка добереться першою, хоч таким чином і здобуде перемогу в змаганні, проте в дорозі може втратити значну частину своїх людей. Натомість для іншої групи, яка не виграє в змаганні, загроза втрати людей буде мінімальною.

Якщо б вищезгаданий приклад застосувати, скажімо, до жидів та українців, то до першої групи напевно треба було б зарахувати жидів. Чому, зрозуміло: аби здобути якнайбільше тих чи інших (зокрема матеріяльних) успіхів, жиди для досягнення своєї мети часто зовсім байдужі до того, яку ціну раніше чи пізніше їм за це доведеться заплатити. І тому в той час, коли незначна меншість жидівського народу не раз і вибивається на високі чи навіть найвищі щаблі суспільної драбини (цікаво було б знати — скільки американців жидівського походження є мільйонерами) багато більше ні в чому невинних жидів через помсту та заздрість певного прошарку населення до „захланної" поведінки тих жидів, що не мають почуття міри , вимушені дуже дорого заплатити. Наведу такий приклад.

Десь на початку 1941 року, як тільки німці зайняли Львів, проходячи Сикстуською вулицею, я був свідком такої трагічної і незабутньої картини: відділ озброєних гестапівців чи сс-манів вів кудись вулицею досить чималу групу людей жидівської національности. Всі ті люди були в цивільному одязі, при тому оскільки з ними було чимало дітей та осіб старшого віку можна припускати, що їх було схоплено десь на вулиці, а може і вдома. Але найтрагічнішим було те, що львівські вуличники, йдучи тротуаром, при потуранні гестапівців, не тільки вигукували образливі слова до тих безборонних людей, але навіть то там, то тут ляпали палками по плечах тих жертв гітлерівського терору. Навіть одного батька, який ніс на руках кількарічну дитину, один львівський батяр і злодій вдарив раз чи два кийком по плечах; дитина, очевидно не маючи жадного поняття що сталося, жалібно плакала.

То нічого, що серед цих людей можливо не було жадної особи, яка дійсно мала щось спільного з тими обвинуваченнями, які закидала їм юрба: головне для „вулиці" було те, що вони були жидівської національности, і тому людям з „вулиці" хотілося помститися за всі ті кривди, які вони зазнали від жидівських вислужників окупанта, на всіх без розбору жидах. Хоч це абсолютно несправедливо і абсурдно, але, на жаль, так воно є, бо юрба має свої закони, яких нормальні закони не знають, і, власне, тут треба шукати коріння антисемітизму, погромів і т. д. Точніше, передусім шукати в тій малій, але дуже захланній частині жидівського народу, яка через втрату почуття міри викликає з боку певної частини населення ненависть проти всього жидівського народу. І хто знає, може саме з причини погромів та багатьох переслідувань, яких зазнає жидівський народ на протязі майже цілої своєї історії, в 1980 році кількість жидів у всьому світі обраховувалася лише на 13,027,000 осіб. Іншими словами, хоч жиди належать до одного з найстаріших народів світу, проте кількісно вони один з найменших.

Не маючи на думці сказати, що ми, українці, „мудріші" від жидів, при цій нагоді одначе варто зазначити, що, якщо йдеться про питання — хто з нас більш пристосований у боротьбі за існування або за самозбереження, то, здається, правда буде по нашому боці. Бо хоч ми не маємо Варбургів і Ротшільдів, Морганів та Барухів, то зате маємо щонайменше 40-50 мільйонів населення, як також землю, право на яку в нас ніхто не заперечує.

Від заздрости до ненависти — один крок

Навіть якщо взяти до уваги, що та меншість жидів, яка висунулася на високі становища в державно-політичному житті, досягла цього виключно за допомогою своїх здібностей, працьовитости та впертости (хоч фактично, як ми знаємо, часто воно аж так ідеально не було і не є — часто в цьому їм допомагав сприт і пристосуванство), то і в такому випадку ще залишається така неґативна риса людського жарактеру, як звичайна людська заздрість. Багатьом людям робиться заздрісно, що хтось має, а вони не мають. Зокрема, якщо тим „хтось" є чужинець або якийсь інший „инородець" (людина іншої релігії, походить з інших околиць і т. д.) Хіба, наприклад, не через заздрість стався розкол в ОУН? Адже програму обидві вітки мають тотожну. Але один з провідників, видно, ніяк не міг погодитися, що не він, а хтось інший має очолювати організацію.

Або хіба страйки в ЗСА часто не пояснюються заздрістю робітників до своїх працедавців? Кожен знає, що, якщо робітник ЗСА заробляє на годину 15 долярів, плюс до того має ще й інші привілеї, то він аж ніяк не може нарікати, що йому з матеріяльного погляду живеться погано. Але він виходить на страйк, бо йому його юнійні „боси" сказали, що підприємець в минулому році заробив більше, ніж того можна було сподіватися (хоч позаминулого року він міг бути в дефіциті). І він вимагає ще більше грошей від свого підприємця, бо свідомо чи підсвідомо він в даному випадку керується почуттям не здорового глузду, але почуття заздрости.

Якщо йдеться про жидів, то деякі з них не тільки доробляються великого багатства, але з незрозумілим цинізмом та бахвальством також люблять почванитися перед іншими своїми надбаннями. Наведу такий приклад.

Кожному, хто дивиться на американські телевізійні передачі, напевно добре відома, хоч з вигляду досить вродлива, але як телевізійна „персоналіті" пересічна собі (з типовим т. зв. бруклинським акцентом) Варвара (пишеться Барбара) Волтерс. І ось ще 1976 року преса повідомила, що замість 500,000 дол. на рік, які діставала місс Волтерс, тепер вона діставатиме ще других 500,000, дол., тобто, в цілому один мільйон долярів на рік.

(Продовження буде)

Сеньйори відвідали Ґлен Ков

Сеньйори обідають у Ґлен Кові над морем.

Суспільна Опіка при Українськім Інституті Америки, яку очолює Ліда Савойка, відбула 10-го вересня ц.р. першу дуже вдалу повакаційну прогулянку до манастиря ОО. Василіян в Ґлен Кові. Понад 100 сеньйорів взяло участь. Погода була виімково гарна, а прохолода від від океану і тінь розлогих столітніх дерев пергарного парку, причинилися до дуже приємного цілоденного відпочинку. Багато з нас користало з пляжі і купелі близького океану. Обідом (барбе-к'ю), яриною, салатами, солодким і різнорідними холодними напитками гостила нас з своєї фундації Ліда Савойко.

По обіді над морем під тінистими деревами о. ігумен Олександер щиро привітав гостей, розказав про свої поїздки до Бразилії і що звідтам привозить молодих хлопців, які вчаться і виховуються в семінарії на майбутніх священиків. Дуже чемні молоді люди допомагали обслуговувати гостей. Отець ігумен якраз мав за кілька днів їхати знову до Бразилії. Також о. д-р М. Война розказував нам про далеку Канаду, де він народився і виховувався. Наш відомий громадський діяч, всіми шанований артист сцени Степан Крижанівський прочитав сатиру поетеси Зої Когут з Австралії на нашу іміґрацію, що розвеселило публіку.

Накормити і обслужити понад сотню людей було нелегко, але допомогли наші жінки, Нана Сочинська, Оля Ліс і Марія Серна і її чоловік Осип добре напрацювалися, за що їм належить від нас всіх щира подяка.

Надходив вечір, і жаль було від'їжджати до гарячого міста. Але о. Олександер, прощаючи нас, просив не забувати Ґлен Кова. І ми пообіцяли, що, певно, восени прийдемо, коли парк буде прикрашений різнокольоровим осінним листям.

Ольга Соневицька

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Напередодні виставки Мирослава Радиша в УІА

(1910 - 1956)

Мирослав Радиш. „Автопортрет", олія 1949.

В розмовах про мистців, яких вже нема між нами, часто помічаємо, що пам'ять про них, навіть про тих, які ще недавно були активними, зникає. З особистого досвіду знаю, що було немало випадків, коли я не була ознайомлена з творчістю деяких українських мистців, працями яких дорожили власники колекцій, і мені треба було записувати на лентах-фільмах зображення ці, щоб не втратити їхнього сліду.

Правда, було багато наших мистців, які, здається, не здійснили до кінця своїх задумів, засобів унікального собі мистецького вислову, часто-густо лиш наслідуючи інших мистців, або тільки ілюструючи якісь задуми чи тематики. Однак між призабутими мистцями є безумовно такі мистці, які заслуговують на те,щоб пам'ять про них залишилася в історії українського мистецтва.

Мирослав Радиш був для мене не тільки моїм і моєї сестри св. п. мисткині Христі Оленської учителем малярства, але також дбав про те, щоб ми поширювали та поглиблювали наше розуміння мистецтва, особливо відвідуючи музеї та ґалерії Ню Йорку. Він також старався наблизити нас до природи, заохочуючи поїздки поза місто, бо сам він глибоко відчував природу, яку так своєрідно перетворював у питомі тільки йому мистецькі візії.

В той час я не вміла ще оцінити спрямування його мистецьких шукань, хоч мені дуже подобалася свіжість та безпосередність його красвидів. Щойно після деяких років, коли я студіювала мистецькі напрямки сорокових і п'ятдесятих років, я зрозуміла, що мистець Мирослав Радиш помер напередодні нового творчого прориву. Це було тоді, коли він переходив на більш площинне зіставлення форми і в цьому зближався до „color field painting" — однієї з галузів абстрактного імпресіонізму. В той час, особливо в дальших роках зближення до безпредметности, були ще можливості здійснення значних новаторських ідей, які, на мою думку, тепер вже майже вичерпані.

У Радиша була особливо цікава палітра, із насиченими, але неймовірно прозорими кольорами, яка у дечому нагадувала фавістів, однак площинність зіставлення форм була ближча його сучасникам, тим, які в подібних напрямках працювали в 50-их роках. Можливо його наступним кроком були б більші розміри, що ще сильніше б звернуло увагу американської професійної критики. Все ж з монографії Радиша знаємо, що мистецький світ звернув увагу на його картини, бо перед смертю мистець мав декілька успішних виставок та прихильну критику в таких журналах як „Art News" та інших.

Відкриття ретроспективної виставки мистця Мирослава Радиша відбудеться в Українському Інституті Америки в Ню Йорку в суботу, 8-го жовтня, о 5-ій годині по полудні. Виставка триватиме чотири тижні, до 5-го листопада цього року.

Аркадія Оленська-Петришин

Вшанували пам'ять жертв голоду

У Лейк Ворт на Фльориді в неділю, 25-го вересня ц.р., в українській католицькій місії Пресвятої Евхаристії о. Ричард Семіняк відправив Службу Божу і Панахиду за наших братів і сестер, понад 7 мільйонів яких загинули голодовою смертю в Україні в 1932-33 роках.

Члени Українсько-Американського Клюбу в Палм Біч, Фльорида, зійшлися численно в більшості в темних одягах, із свічками, стоячи спокійно зі сльозами в очах при співі „Вічная Пам'ять", яке було співано при кінці Панахиди. Всі надіялися, що полум'я кожної палаючої свічки злучить нас із нашою улюбленою Україною.

При кінці всі присутні відспівали молитву-гимн „Боже, вислухай благання".

Олена Куса

В Дітройті відбудеться мистецька виставка П. Лопати і В. Головацького

Дітройт, Миш. — Тут в ґалерії ЕКО в днях від 14-го до 28-го жовтня відбудеться образотворча виставка двох малярів з Торонто, Павла Лопати і Богдана Головацького. Мистці покажуть біля 50 картин, відмінних щодо техніки, стилю і тематики один від другого.

П. Лопата, студіюючи на Братіславському університеті художньої творчости, еміґрував до Канади в 1969 році, де розгорнув свою мистецьку і громадську діяльність, маючи за собою вже понад 15 групових і чотири особисті виставки, покаже на українські теми символічні картини, портрети, красвиди та ікони, які дуже характерні для його особистого стилю.

Б.Головацький, закінчивши Львівський Державний інститут прикладного та декоративного мистецтва, еміґрував до Канади в 1980 році. В доробку мистця є праці олійних полотен на мотиви українських народних пісень, пейзажі та побутові сцени. На виставці можна буде бачити його графічні картини.

ДОПОВІДЬ Ю. ШЕВЕЛЬОВА

Ню Йорк, Н. Й. — В неділю, 16-го жовтня ц.р.,в о год. 2-ій по полудні тут в Будинку Української Вільної Академії Наук, при 206 Захід 100-та вулиця, відбудеться доповідь проф. Юрія Шевельова на тему: „Листи Пантелеймона Куліша в історії українського листування". Після доповіді — запити і відповіді.

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ не розглядатиме в цьому і правдоподібно в наступному році законопроєкту про контролю і видалення нелеґальних еміґрантів зі ЗСА. Спостерігачі кажуть, що цей законопроєкт буде лежати в актах Конґресу аж до 1985 року з огляду на передвиборчу кампанію і протест численних, зокрема еспаномовних груп. Президент Роналд Реґен висловив своє застереження до цього законопроєкту, внесеного, до речі, демократичними конґресменами, і спікер Палати Репрезентантів Томас О'Ніл зрозумів, що Президент може накласти на нього вето з метою здобути голоси еспаномовних американців.

В пам'ять нашого ШВАҐРА І СТРИЙКА

бл. п. д-ра Ярослава Коропея

складають:
50.00 дол. на виховання священиків через Стипендійний Фонд СУА .... Мальвіна КОРОПЕЙ
100.00 дол. на Українські Студії у Гарвардському Університеті .... Марія і Любомир ЗОБНІВ

З незмірним болем передаємо сумну вістку, що в неділю, 18-го вересня 1983 р., в Ґрейс Госпітал у Торонто, після затяжної недуги відійшла у Вічність

сл. п.

ІВАНКА МИГАЛЬ

СОЛІСТКА Канадської, Метрополітан і Маямі опер, естрадна солістка симфонічних оркестр, радіо і телевізії CBC та українських сцен.

Перша ПАНАХИДА була відправлена у вівторок, 20-го вересня в похоронному заведенні Розар-Морісон, 467 Ширборн Ст. у Торонто, опісля друга в п'ятницю, 23 в похоронному заведенні Блейка, у Тандер Бей, а СЛУЖБА БОЖА і ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в українській католицькій церкві Преображення Господнього. Похоронена на цвинтарі св. Патрика в Тандер Бей, Онтаріо, Канада.

ГРИГОРІЙ МИГАЛЬ — батько
НАДІЯ МИГАЛЬ-ІВАНЮТА — сестра з чоловіком ЯРОСЛАВОМ
Рідня в Канаді, ЗСА, Україні, Польщі, Франції, Юґославії

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Знайомими, що дня 5-го жовтня 1983 р., нагло і несподівано, відійшов у Вічність, на 64-му році життя, наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ І БРАТ

бл. п.

Ярослав Прухницький

ПАРАСТАС в четвер, 6-го жовтня 1983 р., о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Ippolito Stellato, 425 Ridge Road, Lyndhurst, N.J.

ПОХОРОН в п'ятницю, 7-го жовтня 1983 р., о год. 10-ій ранку з похоронного заведення до української католицької церкви в Ратерфорді, на цвинтар Holy Cross Cemetery, N. Arlington, N.J.

Горем прибиті:
дружина — ВІРА
дочки —
ОКСАНА з чоловіком ДІТМАРОМ і двома дітьми
МАРТА з чоловіком СТІВОМ і двома дітьми
сестра — СОФІЯ ІВАНОЧКО з чоловіком ОЛЕСЕМ з дочкою ХРИСТЕЮ
брат — ЛЯРКО з дружиною, трьома синами і внуками в Канаді
Три сестри в Україні
шваґер — ЯРОСЛАВ МИСАКОВИЧ з родиною в Австралії

Ділимося сумною вісткою, що 18-го вересня 1983 року, прийнявши Найсвятіші Тайни, відійшла у Вічність в сімдесятому році життя

бл. п.

ЛЮСЯ ГАВРИЛЮК

донька бувшого професора коломийської гімназії Іллі та Стефанії з Юзичинських, Гаврилюк.

ПОХОРОН відбувся дня 21-го вересня ц. р.

Хай чужа земля буде Їй пером!
В глибокім смутку:
брат — СТЕПАН з дружиною ІРЕНОЮ та дітьми АЛЕКСАНДРОЮ І ЮРІЄМ та внуком ЄФРЕМОМ

У БОЛЮЧУ СОРОКОВУ РІЧНИЦЮ МУЧЕНИЦЬКОЇ СМЕРТИ моїх Дорогих БРАТІВ

бл. п.

о. прот. ВОЛОДИМИРА, ОЛЕКСАНДРА, МИКОЛИ і АНДРІЯ МИСЕЧКІВ,

які спочивають у волинському чорноземі

будуть відслужені

ПАНАХИДИ

у церкві св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж., 16-го жовтня 1983 р.;
у церкві св. Михаїла в Міннеаполісі, Мінн., 23-го жовтня 1983 р., відразу по Святій Літургії.

Парафіян, Друзів і Знайомих просимо помолитися за Покійних разом з нами.

Сестра — НАДІЯ з чоловіком МИХАЙЛОМ і діти — ЮРКО з родиною, ПЕТРО, АНДРІЙ, ОРИСЯ, ОЛЯ і НАТАЛОЧКА

•

У Їх пам'ять складаємо 100.00 дол. на потреби церкви св. Андрія у С. Бавнд Бруку, 100.00 дол. на Інститут Дослідів Волині, Вінніпеґ, Канада і 50.00 дол. на потреби церкви св. Михаїла в Міннеаполісі, Мінн.

УАКР оформлено...

(Закінчення зі стор. 1)

вич, а пресового реферату д-р Роман Барановський.

Після ділового звітування було декілька запитів до звітуючих, а опісля дискусія.

В дальшому перебігу нарад предсідник дав слово сенаторові П. Юзикові, який доповнив звіти, вияснюючи свої намагання бути посередником поміж Комітетом за Правопорядок в УККА і Екзекутивою УККА. На жаль — твердив сен. Юзик — розмови із д-ром Л. Добрянським, а опісля із Ігнатом Білинським не виявили жадної можливости порозуміння, бо І. Білинський не вважав за потрібне, щоб канадські представники вмішувалися у справи українців в ЗСА, як також вважав, що будь-який арбітраж церковних властей не є згідний з політикою УККА. Стверджуючи, що його добра воля відносно посередництва не мала жадного успіху із названих причин, сен. П. Юзик підкреслив, що теперішний УККА, на його думку вже не репрезентує цілої української громади в ЗСА.

З окремими привітами і побажаннями успіху для нарад виступили пастор Українського Євангельського Об'єднання Володимир Боровський і два представники Крайової конференції американських етнічних груп, що саме мали наради у Вашінгтоні, а це Дж. Сітко і о. д-р Благніцкі, яких представив Мирон Леськів з Нюарку. Від української демократичної громади на Фльориді привітав учасників нарад д-р Юрій Цегельський.

В дальшій програмі наради д-р І. Флис повідомив, що УАКРада вже заінкорпорувалася в стейті Делавер та попросив секретаря відчитати проєкт тимчасового статуту цієї організації. Після того коротка ділова дискусія виявила, що присутні згідні із проєктами і на внесок проф. д-ра Петра Стерча одноголосно рішили, що збори мають всі права конвенції, одобрюють перші Основуючи збори 15-го травня ц.р. приймають схвалену тоді назву Української Американської Координаційної Ради, а на внесок Едварда Попеля приймають тимчасовий статут новооформленої організації так, як він був зачитаний.

Після одноголосного схвалення тимчасового статуту та назви, рішено, що Статутова комісія буде тепер розпрацьовувати його, беручи до уваги всі додатки та завваги, що їх висловили присутні.

На внесок Володимира Процика переобрано дотеперішній склад Президії УАКРади з деякими доповненнями, зокрема із рядів молодих українсько-американських громадян.

Президію УАКРади тепер становлять: д-р І. Флис — голова, І. Олексин, д-р Б. Шебунчак і д-р Мирон Куропась — заступники, ред. О. Кузьмович і мгр Христя Ґелетканич — секретарі, Р. Данилюк — фінансовий референт, д-р Р. Барановський — пресовий референт; члени Президії: д-р Юрій Солтис, д-р Богдан Витвицький, мгр Юрій Нагорний, інж. Іван Павленко, Віра Скоп, Олександер Непріль і Євген Стахів.

До Контрольної комісії увійшли: Е. Попіль, мгр Остап Олесницький, Раїса Куделя, Іван Дмитрик, і д-р Омелян Дерій; до Товариського суду: інж. Василь Колодчин, проф. Наталія Пазуняк і ред. Євген Перейма. Статутову комісію з головою д-ром П. Стерчом і членом д-ром Романом Борковським поповнено ще членами д-ром Д. Корбутяком, Василем Олійником і Богданом Ясінським.

Конвенція дала повновласті Управі докооптувати, як буде треба, членів до Президії і комісій, визначити членську вкладку для організацій і поодиноких членів, як також запропонувати час і місце чергової конвенції. Рішено також, що проєкт опрацьованого статуту має бути надісланий до прочитання і завваг усім членам, завчасу перед наступною конвенцією.

Дружні та ділові наради закінчено відспіванням національного гимну о год. 6-ій пополудні, що дало нагоду всім приявним взяти участь у відвідинах пам'ятника Тараса Шевченка і короткій програмі, що була там запланована на год. 6:30 по полудні.

Юрій Стефаник у Мюнхені

Український Мюнхен знов інтенсивно пережив почуття патріотичного піднесення й естетичної насолоди, 3-го вересня проїздом із Італії до іміграційної української столиці завітали Юрій Васильович Стефаник, син славетного нашого новеліста Василя Стефаника, та Юрієва дружина Олена Іванівна, з роду Драгомирецьких. Обоє життєрадісні, бадьорі, сповнені гумору, вони внесли в наше дещо вже занадто спокійне плесо застояности свіжий струм енергії, і мюнхенці довгий час пам'ятатимуть зустріч з ними.

Об'єднання письменників „Слово" подбало про те, щоб ця зустріч відбулася в люксусовому кафе „Резиденц" у центрі баварської столиці. Перед тим розіслано було індивідуальні запрошення та двічі оголошено в обох церквах. На доповідь Стефаника „Юрій Морачевський, його батьки, його приятель" зійшлося близько 60 осіб нашої і міграційної еліти, хоч був це час відпусток і літніх ферій для молоді.

Збори відкрив голова „Слова" на Европу проф. д-р Ю. Бойко. Він у своєму вступному слов коротко окреслив життєвий шлях прибулого гостя і схарактеризував його заслуги у літературознавстві та творчій критиці.

Юрій Васильович зробив дуже багато для пізнання свого батька як людини і письменника. Автор „Землі", „Камінного хреста", „Дороги", „Марії", „Синьої книжечки" та інших, завдяки критичній мозаїці його сина, повстає перед нами в усій повноті людських і високих письменницьких прикмет. Саме Юрій Васильович дав підвалини для стефаникознавства, які жодний літературознавець не спроможний обійти.

Та критична діяльність прибулого гостя взагалі дуже широка. Він писав про визначних наших письменників і про Т. Осьмачку, Г. Косинку, Л. Мартовича, У. Самчука та багатьох інших. Частину цих видань він перевидав під псевдом Ю. Клиновий у книзі „Моїм синам, моїм приятелям". Юрій Стефаник не цурається рецензійної праці, але йому чужа газетярська поверховість, він раз у раз продумано кладе цеглинку, що в майбутньому стануть дуже цінним матеріялом для історії української літератури.

Стиль його писання легкий, образний, пориваючий, і його том стає настільною книгою в кожній інтеліґентній українській родині, що любить культуру слова й думки.

Доповідач у годинному виступі насвітлив дуже малознану у нас, а яку ж цінну постать Юрія Морачевського і його батьків: Вацлава Морачевського та його дружини Софії з роду Окуневських. Почав він доповідь задушевним голосом без будь якої театральности чи патосу.

„Десь восени 1929 року, коли я кілька тижнів мешкав у садибі Юрія Морачевського, положеній на узбіччі одної з високих гірок Львова, цілком пригнічений і величезним знанням, і особистою культурою господаря. Ми розмовляли про вічність, про надто вже короткий побут людини на землі, отже на тему, що в яскравому ранішньому сонці, в якому купалася його гірка, виглядала контрастною, майже несусвітньою".

Отак щиро й тепло, глибоко ліричними штрихами ровивав доповідач і далі величну постать Морачевського, друга Стефаникової родини, поета, що дбав про популяризацію української літератури й культури в чужинному світі, напівукраїнця за походженням, але найпалкішого українського патріота, що дуже рано зійшов у могилу.

Ю. Стефаника хотіли всі слухати і слухати без кінця Не кожному так вдається зацікавити авдиторію слухачів, а на деяких вплинути й на їхнє пробудження культурних інтересів.

З цікавим додатком до реферату виступив потім всіми поважаний вчений і талановитий мистець Святослав Гординський, який спіціяльно прибув з Відня до Мюнхену, щоб зустрітися зі своїм задушевним товаришем.

Після закінчення офіційної частини Стефаника і його дружину обступили присутні з привітаннями, подяками за доповідь, зі спогадами про колишні зустрічі у світлих днях юної молодости.

У пам'яті присутніх цей незвичайний вечір залишиться незабутнім. У понеділок, 5-го вересня, у приміщенні ЦПУЕН відбулася зустріч представників українського організованого життя із заокеанськими гостями. Присутніми були (за абеткою): д-р О. Вінтоняк, митрофорний прот. о. П. Дубицький, ред. Р. Дебрицький, інж. Г. Комаринський, президент УНР М. Лівицький, мгр В. Леник, О. Лощенко, ред. С. Мудрик. Панство О. Ю. Стефаники прийшли у супроводі голови „Слова" на Европу і його дружини. Відбулася тут інформативна розмова на тему українських досягнень у Німеччині, що викликало у гостей подив і захоплення. Тим більше, що Ю. Стефаник згадав ті перші часи, коли він і сам у деяких з цих установ брав активну участь ще в „епоху діпі".

Пополудні того ж дня панство Стефаники склали візиту Владиці Платонові Корнилякові. Владика прийняв гостей дуже сердечно. Відразу ж постав взаємний контакт і обмін думками на різні теми. Мила, ласкава усмішка Владики, його широка ерудиція в питаннях літератури і мистецтва поривала до обговорення нових проблем. Так, за кавою, вином та й іншими угощеннями довгенько точилася дружня розмова, заповнена ще й турботами про українське майбутнє.

На огляд висококультурного Мюнхену залишилося менш ніж півдня. Так закінчилося коротке перебування дорогих гостей на цьому континенті.

Іванна Чорнобривець

Українці в етнічному стейтовому фестивалі в Ню Джерзі

На фестивалі: Джейн Бурджіо, секретар Департаменту стейту Ню Джерзі, який спонзорував стейтовий фестиваль в Ліберті Стейт Парку 10–11-го вересня ц.р. при українському станку. Зліва: Дарія Степаняк, ОЖ ОЧСУ Пассейк, Евелин Кейбіда; з правої сторони Андрій Кейбіда, головний радний УНСоюзу і член губернаторської Етнічної ради, і Євгенія Харченко, майстер народної творчости з Нюарку.

Фото: Дора Рак

(Дора Рак). П'ятий з черги стейтовий етнічний фестиваль відбувся по традиції в Стейтовому Парку Свободи в Ню Джерзі над рікою Гадсон 10–11-го вересня ц.р. Фестиваль є не лише показом етнічних культур і традицій та історії багатьох етнічних груп, але рівночасно і стейтовою церемонією з участю представників уряду для відзначення різнонаціональности населення стейту і куртуазійним реверансом в їх бік.

Цю подію спонзорує департамент стейту Ню Джерзі, Етнічна рада і бюро для етнічних справ, при підтримці кількох інших департаментів (освіти, торгівлі і т.д.) і за рекомендацією губернатора стейту. За нової адміністрації підвищено статус Етнічної ради, створюючи окреме „бюро етнічних справ" з постом екзекутивного директора. Це є крок вперед, хоча все ще не здійснилося домагання із передвиборчого періоду, щоб підвищити Етнічну раду до статусу „стейтової комісії", котра тоді була б забезпечена окремим бюджетом. Покищо на влаштування фестифалю і покриття його коштів приділюється невеликий бюджет, котрий цього року був виїмково скромний, так що скреслено деякі удогіднення для експозиторів.

Директором бюра, що поволі обувається, є адвокат Т. Роберт Зоковскі, координатором Юган Саймонсон, а головою Етнічної ради — Джордж М. Паппас; кожний з них з іншої етнічної групи. Для пригадки в склад 18-членої ради входить, як лучник губернатора до українців стейту, Зенон Онуфрик, від кількох літ заанґажований у ділянці виправлення підручників для публічних шкіл, і Андрій Кейбіда, вільний член. (Всіх членів ради іменує губернатор).

Ці контакти з Трентоном можна використати для полагодження різних справ, особливо тепер, коли до департаменту стейту долучено стейтову раду для справ мистецтва, де можна старатися про „ґренти" в мистецькій ділянці; стейтову історичну комісію, котра також признає „ґренти" на історичні студії етнічних поселень; та в стейтовий музей, де тепер буде серія етнічних виставок, започаткована мадярською, а в підготовці є українська при співпраці з Українським Музеєм в Ню Йорку.

В цьогорічному фестивалі, крім виставок і продажу харчів поодиноких етнічних груп, були й деякі новини. І так, завдяки ініціятиві А. Кейбіди до офіційного відкриття додано дефіляду етнічних груп у національних строях, з написами і прапорами, а в окремій залі виставлено частину експонатів із виставок, що були в Смітсонській презентації стейту Ню Джерзі у Вашінгтоні (в червні 1983), включно з репродукцією надбережного помосту („бордвок").

Офіційне відкриття в суботу, 10-го вересня, вполудне з традиційною американською церемонією презентації прапорів, присягою і гимном — в присутності членів Етнічної ради, секретаря стейту Джейн Бурджіо, посадника міста Джерзі Сити й інших. На закінчення представлювання і привітальних промов кінцеве слово мав губернатор Томас Кейн (дещо спізнений), котрий крім привіту і признання для етнічних груп, а є їх в стейті біля сотні, закликав присутніх вшанувати мовчанкою жертви зістріленого росіянами корейського літака.

Атракцією фестивалю були дводенні мистецькі програми різних етнічних груп: інструментальні, вокальні, танкові. Першого дня, 10-го вересня виступав танцювальний ансамбль „Лиман при СУМА в Пассейку, котрий очолює Степан Журавський. Молоді сумівці і сумівки, котрі також брали участь в дефіляді національностей з українським прапором, запрезентували з темпераментом і прецизією українські танки та зібрали заслужені оплески публіки, переважно чужинної, а виступ закінчила ефективно Оленка Галькович збіркою цілої групи на сцені і предсталенням Романа Стеткевича, їх мистецького керівника.

Другого дня виступив ансамбль бандуристів „Гомін" під мистецьким проводом Володимира Юркевича. Ця точка належить до найбільш оригінальних у програмі, бо сама поява групи в традиційних строях з бандурами вносить щось незвичайного для чужинців, з яких багато вперше почули історичний український інструмент. Для українського учасника і сильне переживання, коли з місця, де колись еміґранти із українських сіл незміло ставили перші кроки на американській землі, понеслась голосно понад Гадсоном на схід вільна українські пісня новітніх кобзарів під звуки бандури.

Ансамбль проспівав п'ять пісень (одну додатково, бо чомусь під час одної пісні „вилучилась" звукова апаратура), а заповідала елеґантно Оксана Стусик. Для інформації публіки роздано летючки, хоч варто б вже мати цю інформацію у формі гарної ілюстрованої брошурки.

Обидва дні була гарна погода, але танцювати і співати на відкритій сцені при гарячі понад сто ступнів не було так легко. Все ж повна програма була виконана.

Виставки були влаштовані в середині терміналу. Серед десятьох станків український і сусідній споріднений білоруський відзначалися естетичним впорядкованням та якістю експонатів. При українському демонстровано вишивання, а при білоруському — прядення. Два столи з предметами народної творчости влаштували Дарія Степаняк, ОЖ ОЧСУ з Пассейку, і Євгенія Харченко, народний мистець.

Окремий стіл був з історичними книжками (англійської мовою), мапою України та кількома великого формату фотографіями із давніх літ українського поселення в Нюарку (із колекції української історичної комісії). Для інформації публіки була гарно перевидана брошурка „Українська спадщина" із заголовною сторінкою роботи мистця Христини Головчак Дебарі, та книжечка „Українці в Ню Джерзі" (передрук із збірного видання „New Jersey Ethnic Experience", автор Д. Рак).

Губернатор стейту Ню Джерзі Томас Кейн із своєю групою, відвідуючи виставки, затримався довше при українській, де пояснення давали Є. Харченко і Кейбіда.

У Смітсонській виставці серед побільшених репродукцій фотографій виставлено дві із життя української громади в стейті, а в кольоровому більшого формату провіднику по Ню Джерзі, у фраґменті для реклями Ліберті Стейт Парк видно українських танцюристів у народних строях.

Понад 10,000 чужої публіки відвідало цей дводенний барвний фестиваль, що віддзеркалює етнічний склад населення стейту. Добре, що й ми там були.

Українці Кентакі — жертвам Великого голоду

За почином та стараннями предсідника нашого Відділу УНСоюзу Олі Дробоцької 26-го червня ц.р. українська громада в Кентакі пом'янула сумні роковини мільйонових жертв незмірного і, на жаль, так мало в світі відомого великого злочину Москви над нашим народом в Україні в 1932-33 роках.

Богослуження в наміренні України та Панахиду за душі мучеників відправив о. Іван Бирк у католицькій церкві Св. Духа в Бовлін Ґрін, Кентакі. Опісля зійшлися всі, свої і чужі, в гостинному домі панства Дробоцьких, щоб згадати ці до болю трагічні, чужинцеві прямо неймовірні події з-перед п'ятдесяти років.

У глибоко продуманому докладі Оля Дробоцька з'ясувала присутнім цю сумну добу нашої історії з усіми її страхіттями та безвихідністю, а заразом з цілою демонічною перфідією, з якою ворог обміркував, реалізував та перед вільним світом маскував свій ганебний злочин.

Прелеґентка підкреслила зокрема тодішню (як часто і сучасну) сліпоту та наївність західних держав у відношенні не лише до комунізму як системи, але передусім до російського імперіялізму, який вперто і послідовно прямує до опанування світом. Доклад був виголошений англійською мовою з огляду на американських гостей.

У мистецькій частині маестро Василь Мельник при акомпаньяменті Ірини Мостович переніс нас на крилах пісень у любий рідний край. „Налії" Лопатинського звучали бадьорим акордом, а молитва із „Запорожця" скріпила в душі віру, що й наш поворот із чужини в вільну батьківщину можливий.

Серед поезій О. Олеся є багато перлин, але вірш „Либедь", що його продеклямувала О. Мостович, це справді зворушливий образ, яким поет будить кволу юрбу з інертности і вказує, що жертви ідейних, здебільша забутих провідників не йдуть намарно.

Олекса Забігайло, член нашої громади, який пережив голодове лихоліття в Україні, поділився з присутніми своїми спогадами.

Після святочної частини панство Дробоцькі гостили всіх обідом. Присутні на цій імпрезі представники преси, радіо та телевізії виявили велике зацікавлення нашою програмою і передавали її опісля на всі округи західнього Кентакі.

Дуже добра стаття в місцевому щоденнику, оперта на інтерв'ю з Олею Дробоцькою, віддала надзвичайно вірно нашу українську правду, підкресливши зосібно факт, що голод, штучно зорганізований Москвою на родючій українській землі, мав за ціль не лише розправитися з нашим селом за опір колективізації, але й зламати стрижень цілій українській нації. Автор статті свідомий того, що Америка, як і інші західні держави, не подали помічної руки голодуючій Україні, щоб не дразнити союзника.

Велика кількість осіб, які вперше дізналися про це страшне горе України, розпитували телефонічно чи при зустрічах про цей нечуваний в світі голокост і ніяк не могли зрозуміти, що світ про нього досі не знав.

За кожним громадським ділом стоїть звичайно одна людина, а в цьому випадкові наша рушійна сила — Оля Дробоцька. Тому їй належиться від усіх нас за цю таку успішну і корисну імпрезу щира подяка.

Оксана Мостович